

Vergaderjaar 1991-1992

22 530

Wijziging van de Waarborgwet 1986 in verband met de toetreding van Nederland tot het Verdrag inzake onderzoek en stempeling van edelmetalen werken

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMEEN

1. Achtergronden van het wetsvoorstel

Bij de parlementaire behandeling van de Wet van 29 januari 1987 tot wijziging van de Waarborgwet 1950 (Stb. 1987, 38) werd in de memorie van toelichting het voornemen aangekondigd om toetreding van Nederland te bevorderen tot het Verdrag inzake onderzoek en stempeling van edelmetalen werken (Trb. 1991, 16), het zogenaamde verdrag van Wenen (verder te noemen het verdrag). Dit voornemen vloeide voort uit de wens in het kader van het waarborgen een zekere deregulering te bewerkstelligen. Toetreding heeft namelijk tot gevolg dat edelmetalen voorwerpen uit bij het verdrag aangesloten landen, voor zover voorzien van een verdragskeur, bij import in Nederland niet meer behoeven te worden gewaarborgd. Omgekeerd krijgen in Nederland van een verdragskeur voorziene voorwerpen vrije toegang tot de markt van andere aangesloten landen. Het bedrijfsleven van de bij het verdrag aangesloten landen krijgt de keuze tussen het laten aanbrengen van het verdragsmerk in het exporterende of het importerende land. Is een verdragsmerk eenmaal aangebracht, dan kunnen de desbetreffende voorwerpen verder zonder nadere keuring en kosten tussen de verdragsstaten verhandeld worden. Het bedrijfsleven krijgt voorts niet alleen een grotere keuzevrijheid ten aanzien van de instantie die het verdragsmerk kan aanbrengen, maar tevens ten aanzien van de aan te brengen stempelsmerken zelf, namelijk een nationaal merk of een verdragsmerk.

Van de bij het verdrag aangesloten landen zijn er vier tevens lid van de Europese Gemeenschappen (EG), namelijk het Verenigd Koninkrijk, Ierland, Denemarken en Portugal. De overige verdragsstaten zijn: Oostenrijk, Finland, Noorwegen, Zweden en Zwitserland.

Het leek verstandig met het nemen van concrete stappen te wachten tot de nieuwe, krachtens de Waarborgwet 1986 aangewezen private waarborginstelling, de Waarborg Platina, Goud en Zilver N.V. (de Waarborg) op dreef was. Nu de Waarborg inmiddels goed draait, achten wij het moment gekomen om tot concrete stappen over te gaan. Voor de volledigheid dient erop te worden gewezen dat de Waarborg aanvangelijke voorstander en stimulator was van toetreding tot het verdrag, maar

thans aarzelingen heeft over de wenselijkheid van toetreding. Zij vreest namelijk dat door toetreding tot het verdrag de animo bij de nationale overheid om de totstandkoming van een Europese richtlijn te bevorderen, zou kunnen afnemen. Toetreding tot het verdrag laat de inspanningen van de regering voor een Europese richtlijn echter onverlet. Nog in november 1991 is er door de eerste ondertekenaar schriftelijk bij de vice-voorzitter van de Europese Commissie op aangedrongen spoedig te beslissen een richtlijn tot stand te doen brengen.

2. Verschillen tussen verdrag en Waarborgwet; opzet van het wetsvoorstel

a. Algemeen

Nederland kent een preventief waarborgsysteem. Dat wil zeggen dat alle op de Nederlandse markt te brengen edelmetalen werken vooraf dienen te worden gewaarborgd. Hiermede wordt uiting gegeven aan de doelstellingen van de Nederlandse Waarborgwet, namelijk de bescherming van de consument en het bevorderen van eerlijkheid in de handel. Ook het verdrag gaat uit van een preventief waarborgsysteem in die zin, dat gehalteonderzoek plaatsvindt alvorens het verdragskeur kan worden aangebracht. Zowel het onderzoek als de stempeling kunnen uitsluitend worden uitgevoerd door een door de overheid aangewezen instelling. Het verdrag laat de omvang van de waarborgplicht over aan de nationale wetgever, en verplicht evenmin tot het erkennen van bepaalde gehalten. Wel is het uiteraard zo dat alleen werken met een door het verdrag erkend gehalte van een verdragskeur kunnen worden voorzien. Zie hierover paragraaf 4 van deze memorie van toelichting.

b. Verschillen in keuringssystemen

De keuringssystemen op grond van de Waarborgwet 1986 (Stb. 1987, 39, verder te noemen: de wet) en die op grond van het verdrag vertonen een aantal verschillen. In de eerste plaats is er een verschil tussen de beide systemen ten aanzien van de eisen met betrekking tot de exactheid van de gewaarborgde gehalten. Het Nederlandse bestel kent, in de artikelen 2 en 3 van de wet, een gehaltenpelingsysteem. Artikel 2 stelt voor platina, goud en zilver verschillende spelingsniveaus vast (onderscheidenlijk tien duizendsten, drie duizendsten en vijf duizendsten). Zo'n spelingsniveaus biedt enige soepelheid voor het aanmaken van legeringen in die zin dat daarbij dankzij de gehaltenpelingsniveaus enige tolerantie ten aanzien van de hoeveelheid edelmetaal bestaat. Artikel 3 van de wet kent voorts een voorziening voor werken die in voltooide staat worden aangeboden. Indien het gehalte naar het oordeel van de Waarborg niet met voldoende zekerheid kan worden vastgesteld, worden deze werken gewaarborgd binnen een grens van twintig duizendsten. Deze grens hangt samen met de in Nederland gebruikte methode om het gehalte van voltooide werken vast te stellen, de zogenaamde toetssteenmethode. Gehaltenspelingsniveaus zoals Nederland die kent, ontbreken in het verdragssysteem. Dat hangt mede samen met het feit dat het verdrag de toetssteenmethode niet kent en erkent. De door het verdrag voorgeschreven analysemethoden kennen echter een, niet door het verdrag gekwantificeerde, meetniveaus. Dat houdt in dat door middel van een tolerantie ermee rekening wordt gehouden dat elke meetmethode altijd enige onnauwkeurigheid bij het meten in zich heeft.

In de tweede plaats stellen het verdrag en de Waarborgwet en de daarop gebaseerde Waarborgregeling (Stcrt. 1987, 36) verschillende eisen wat betreft een aantal min of meer technische punten, zoals het gebruik van soldeersel, het gebruik van verschillende edele metalen of

van onedele metalen of andere stoffen in een werk, de toepassing van opper- en onderlagen en dergelijke.

c. Opzet van het wetsvoorstel

Gelet op het bovenstaande stond een tweetal mogelijkheden open voor aanpassing van de wet in verband met toetreding tot het verdrag, namelijk aanpassing van de wet aan het verdragssysteem of het Nederlandse systeem laten bestaan naast het in te voeren verdragssysteem, waarbij het ter keuze van de ondernemer staat, voor welk keuringssysteem hij opteert. Voor dat laatste is om de navolgende redenen gekozen, mede op verzoek van de Waarborg, die hierover is geadviseerd door haar Raad van Advies, waarin de organisaties van alle belanghebbenden bij het waarborgen zijn vertegenwoordigd.

Ondernemers die voor de Nederlandse markt produceren of exporteren naar niet-verdragslanden worden niet genoopt tot aanpassing van bepaalde procédés en uitbreiding of aanpassing van hun outillage. Van belang hierbij is dat een groot deel van de Nederlandse productie onder deze categorieën valt. Toepassing van het keuringssysteem van het verdrag over de gehele linie zou voorts tot niet onaanzienlijke investeringen voor de Waarborg leiden. Dit, en het feit dat de verdragsmethoden arbeidsintensiever zijn, zou tot verhoging van de waarborgtarieven leiden, hetgeen voor ondernemer én consument onaantrekkelijk zou zijn. Door het verdragssysteem naast het Nederlandse systeem op te nemen behoeven uitsluitend ondernemers die gebruik wensen te maken van dit – iets minder soepele – systeem rekening te houden met de speciale eisen daarvan. Bij export naar een van de andere verdragslanden behoeven zij zich echter niet meer te richten op de voor elk van deze landen geldende afzonderlijke regelgeving, maar kunnen zij, wanneer de artikelen eenmaal van het verdragseur zijn voorzien, deze al naar gelang het uitkomt naar al deze landen exporteren. Omgekeerd zal de importerende ondernemer op eenvoudige wijze artikelen uit de verdragslanden kunnen betrekken.

Vermeld zij nog dat ook de andere bij het verdrag aangesloten staten hebben gekozen voor handhaving van hun eigen keuringssysteem naast het verdragssysteem.

Hoewel de gekozen opzet, namelijk twee systemen naast elkaar, enig verlies aan duidelijkheid voor de consument met zich meebrengt, zijn wij van mening dat de hiervoor geschetste voordelen overheersen.

3. Gevolgen voor de Waarborg

Voor de Waarborg zal toetreding tot het verdrag tot gevolg hebben dat werken die worden aangeboden om van een verdragseur te worden voorzien, overeenkomstig de door het verdrag voorgeschreven methoden dienen te worden onderzocht en gestempeld. Gelet op de hiervoor reeds vermelde verschillen in analysemethoden, dient de Waarborg hiervoor een voorziening te treffen. Dit betekent een geringe uitbreiding van de technische outillage. Ook is de door het verdrag voorgeschreven methode arbeidsintensiever. Desalniettemin zal een en ander, gelet op het feit dat naar verwachting vele aanbieders vooralsnog gebruik zullen blijven maken van het huidige Nederlandse waarborgsysteem, thans niet noodzaken tot een hoger onderzoekstarief voor het verkrijgen van het verdragseur. Omdat het verdragssysteem het aanbrengen van ten minste twee keuren (gehalte- en kantoorteken) naast elkaar inhoudt, hetgeen een (kantoor)teken meer kan zijn dan bij het huidige Nederlandse systeem (zie de artikelen 10 en 11 van de Waarborgregeling), zal bij de berekening van de stempelkosten het bestaande tarief voor extra afslagen worden gehanteerd. Dit tarief is echter zeer laag, namelijk

f 0,05 per extra stempel voor onafgewerkte werken en f 0,10 voor afgewerkte.

4. Gehalten

Zoals hiervoor is uiteengezet, laat het verdrag de nationale wetgever vrij ten aanzien van de gehalten, die kunnen worden gewaarborgd. Wel bepaalt het verdrag, voor welke gehalten het verdragsmerk kan worden toegekend. Dit betreft voor platina het gehalte 950 duizendsten, voor goud de gehalten 750 duizendsten, 585 duizendsten en 375 duizendsten en voor zilver 925 duizendsten, 830 duizendsten en 800 duizendsten.

Voorgesteld wordt om de gehalten waarvoor het verdragsmerk kan worden toegekend bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen. Deze opzet wijkt af van de wijze waarop de Nederlandse gehalten worden vastgesteld, namelijk bij wet (artikel 1). Wij achten deze andere systematiek goed verdedigbaar, omdat het bij waarborging op grond van het verdrag niet gaat om een verplichting voor ondernemers, maar om een keuzemogelijkheid naast de uit de wet voortvloeiende waarborgplicht op daarbij aangewezen gehalten. Bovendien biedt de gekozen constructie het voordeel dat wijzigingen van de desbetreffende verdragsbepalingen op soepele wijze kunnen worden overgenomen.

Wij zijn voornemens de thans in het verdrag genoemde gehalten alle bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen. Op een enkele uitzondering na (daarop wordt hieronder ingegaan) kent ook de Waarborgwet deze gehalten.

Ten aanzien van zilveren voorwerpen kent Nederland als tweede gehalte 835 duizendsten (artikel 1 van de wet). Het verdrag kent als tweede gehalte 830 duizendsten. Een aanpassing van de wet in die zin dat 830 het tweede gehalte wordt, lijkt in de rede te liggen. Echter, in het kader van het streven naar internationale normalisatie is in ISO-verband onlangs besloten 835 als tweede gehalte voor zilver aan te houden. De ISO (International Organization for Standardization) is de wereldwijde organisatie op het gebied van normalisatie, waarin een groot aantal nationale normalisatie-instituten (waaronder die van Nederland) is verenigd. Wij zijn van mening dat in deze de internationale lijn dient te worden gevolgd. Dit brengt met zich mee dat in Nederland twee gehalten op de markt zouden komen (het Nederlandse 835 duizendsten en het gehalte 830 duizendsten van het verdrag), die heel dicht bij elkaar liggen. Uit een oogpunt van doorzichtigheid van regelgeving is dat niet aantrekkelijk. Wij nemen echter aan dat het verdrag op termijn de ISO-norm zal volgen. Mocht dat nog niet gebeurd zijn op het moment dat Nederland tot het verdrag toetreedt, dan zal dat van Nederlandse zijde alsnog worden voorgesteld.

Goud kan, zoals hiervoor is vermeld, op grond van het verdrag ook op het gehalte van 375 duizendsten worden gewaarborgd. Nederland kent dit gehalte niet; het laagst erkende gehalte voor goud is 585 duizendsten. Aanwijzing van dit gehalte is dan ook een faciliteit voor degenen die gouden werken van dat gehalte naar verdragsstaten die dat gehalte wel kennen (te weten het Verenigd Koninkrijk, Ierland en Denemarken) wensen te exporteren (zie het in artikel II, onderdeel B, voorgestelde artikel 24, eerste lid). Hierbij willen wij er wel op wijzen dat zo'n werk op grond van artikel 31 van de Waarborgwet niet als goud op de Nederlandse markt mag worden verkocht en evenmin door de wijze van presentatie mag worden gesuggereerd dat het werk aan de Nederlandse eisen voor edelmetalen werken voldoet (zie de artikelen 35 en 36).

5. Informatievoorziening

Op grond van de Waarborgwet (artikel 59) dient een waarborginstelling, i.c. de Waarborg, aan een ieder kosteloos inlichtingen te geven over alle merken die ingevolge wettelijke bepalingen op enig tijdstip zijn aangewezen om gehalten te waarborgen. Op grond van artikel 60 van de wet dient de Waarborg voorts een of meer formulieren vast te stellen, waarop die stempelmerken staan afgebeeld. De Waarborg heeft thans twee formulieren vastgesteld, één met de thans geldende stempelmerken en één met de oude stempelmerken. Artikel 37 van de wet schrijft voor dat een ondernemer op voor het publiek toegankelijke plaatsen, duidelijk zichtbaar, een formulier als bedoeld in artikel 60 aanwezig moet hebben. In de praktijk stelt een ondernemer het formulier met afbeeldingen van wat hij doorgaans verkoopt ten toon. Verondersteld werd dat een ondernemer het formulier waarop de andere stempelmerken staan afgebeeld wel in zijn zaak aanwezig zou hebben (voorstel van een wet tot wijziging van de Waarborgwet 1950, Kamerstukken II 19 372, nr. 3, blz. 17 en 18).

Indien het overhavige wetsvoorstel wordt aanvaard, zullen de artikelen 59 en 60 ook op de verdragsmerken van toepassing zijn. Wij willen aan de Waarborg, in overleg met de betrokken organisaties van ondernemers, overlaten op welke wijze het beste aan de verplichting om de verdragsmerken op een formulier op te nemen, kan worden vormgegeven. Hoewel wij geen aanwijzingen hebben dat ondernemers niet beide thans vastgestelde formulieren in hun zaak aanwezig hebben, menen wij niettemin dat het, gelet op het groter wordende aantal krachtens de Waarborgwet vastgestelde keurtekens, gewenst is thans uitdrukkelijk te bepalen dat dit het geval dient te zijn. Men zie de in artikel II, onderdeel D, voorgestelde wijziging.

6. Ontwikkelingen in de EG

Tot wederzijdse erkenning of harmonisatie van waarborging van edelmetalen werken is het binnen de EG tot dusverre niet gekomen. In de jaren '60 heeft wel een aantal besprekingen tussen deskundigen plaats gehad, doch dat heeft toen niet tot enig resultaat geleid. In juni 1990 is van de zijde van de Commissie te kennen gegeven dat zij voornemens was concrete stappen te nemen ten einde tot een richtlijn op dit terrein te komen. Daarbij ging de Commissie ervan uit dat in die richtlijn aangesloten kon worden bij in voorbereiding zijnde internationale normalisatie op het gebied van gehalten, testmethoden, technische voorschriften en dergelijke. Een totale harmonisatie zou door de Commissie niet worden nagestreefd. De Commissie beoogde dat de richtlijn en het verdrag van Wenen zodanig op elkaar zouden worden afgestemd, dat van het verdragskeur voorziene voorwerpen vrije toegang tot de Lid-Staten van de EG zouden hebben. Daartoe zou overleg plaatsvinden tussen vertegenwoordigers van de Commissie en van de bij het verdrag aangesloten staten. Inmiddels heeft de Commissie bij monde van Commissaris Bangemann laten weten voorlopig niet de totstandkoming van een richtlijn na te streven, omdat de noodzaak daartoe niet zou zijn aangetoond. In antwoord op vragen van het lid van het Europese Parlement mevrouw Banotti van 24 mei 1991 heeft de Commissie laten weten dat de situatie met betrekking tot het intracommunautaire verkeer in edelmetalen werken in samenspel met de branche zou worden bestudeerd. Noch de Waarborg noch de branche zelf is tot op heden daartoe door de Commissie benaderd. In een brief van 19 november 1991 aan Commissaris Bangemann heeft de eerste ondertekenaar verzocht geïnformeerd te worden over het verloop en de resultaten van bovengenoemde studie.

Tevens werd in deze brief gepleit voor het wel tot stand brengen van een richtlijn.

7. Toetredingsprocedure

Toetreding tot het verdrag geschiedt doordat Nederland een verklaring van toetreding deponeert bij de op grond van het verdrag ingestelde depositaris. De toetreding wordt op grond van artikel 12, vijfde lid, van het verdrag drie maanden na deponering effectief. Deze verklaring kan slechts worden gedeponerd, indien daaraan voorafgaande de toetredingsprocedure is doorlopen. Deze houdt het volgende in:

a. Nederland zal een verzoek tot toetreding moeten doen. Daarbij zal de wetgeving ter zake van waarborging moeten worden overgelegd, alsmede beschrijvingen van de organisatie van het waarborgen, inrichting en werkwijze van de waarborginstelling, toezicht op de naleving, opsporingsbeleid en dergelijke;

b. de bij het verdrag aangesloten landen krijgen de onder a genoemde gegevens toegestuurd en kunnen opmerkingen maken. Daarnaast komt een delegatie van de aangesloten landen de Waarborg bezoeken en daar de werkwijze beoordelen. De aangesloten landen beslissen op grond van de van de hiervoor vermelde gegevens of ze met toetreding van Nederland kunnen instemmen.

Met de onder a vermelde procedure is reeds een aanvang gemaakt. Wij stellen ons voor een twee-sporenbeleid te voeren, namelijk de toetredingsprocedure zoveel mogelijk synchroon te laten verlopen met de behandeling van dit wetsvoorstel in de Staten-Generaal. De feitelijke toetreding tot het verdrag kan eerst geschieden als de Staten-Generaal met het onderhavige voorstel van wet hebben ingestemd.

8. Deregulering

Hieronder volgt een weergave van de toetsing van dit wetsvoorstel aan de Aanwijzingen inzake terughoudendheid met regelgeving (Stcrt. 1984, 232) aan de hand van de bij de Aanwijzingen inzake de toetsing van ontwerpen van wet en van algemene maatregel van bestuur (Stcrt. 1985, 18) behorende vragenlijst.

De onderhavige wijziging van de Waarborgwet vloeit voort uit de toetreding van Nederland tot het Verdrag inzake onderzoek en stempeling van edelmetalen werken. De wijzigingen zijn zo beperkt mogelijk gehouden. Uit de voorgestelde wijzigingen en aanvullingen vloeien geen nieuwe verplichtingen voor het bedrijfsleven voort.

De Waarborg is belast met de uitvoering van de uit de wet voortvloeiende taken. Ook het onderzoek en de stempeling overeenkomstig het verdrag zal door de Waarborg worden verricht. De hiermee gepaard gaande financiële lasten voor de Waarborg kunnen uit de daarvoor in rekening te brengen tarieven worden bestreden. Als een reeds volgens het Nederlandse systeem gekeurd voorwerp alsnog van een verdragsmerk moet worden voorzien, dan dient het waarborgtarief wederom te worden voldaan. In dat geval zal enige lastenverzwaring voor het bedrijfsleven het gevolg zijn, een lastenverzwaring echter waar het bedrijfsleven dan vrijwillig voor kiest.

Ten aanzien van het uitoefenen van toezicht op de naleving van de thans voorgestelde bepalingen en de opsporing van strafbare feiten kan worden opgemerkt dat de hieruit voortvloeiende werklast voor de controlerende instantie, in casu de Waarborg, niet noemenswaardig zal toenemen. Evenals thans het geval is, zal er op toegezien moeten worden dat de op de Nederlandse markt gebrachte edelmetalen voorwerpen het

vereiste gehalte bevatten en voorzien zijn van de juiste gehaltetekens. Nieuwe strafbare feiten worden niet gecreëerd.

Bij de voorbereiding van de onderhavige regeling is overwogen de in de Waarborgwet vervatte bepalingen aan te passen aan het verdrag. In paragraaf 2 is uiteengezet waarom aan deze variant geen uitvoering is gegeven.

II. ARTIKELEN

Artikel II

Onderdelen A en C

In deze onderdelen worden enkele taalkundige verbeteringen voorgesteld.

Onderdeel B

In het in dit onderdeel voorgestelde nieuwe hoofdstuk IIIA zijn de regels omtrent het onderzoek en de stempeling overeenkomstig het verdrag opgenomen.

Artikel 23, eerste lid, legt een waarborginstelling de verplichting op om, indien de aanbieder daarom verzoekt, het onderzoek en de stempeling van platina, gouden en zilveren werken te verrichten overeenkomstig het verdrag. Aangezien het, zoals reeds in paragraaf 2, onder c, van het algemeen deel van deze memorie is uiteengezet, een faciliteit betreft, kan zo'n verzoek niet alleen worden gedaan ten aanzien van werken die onder de waarborgplicht vallen (zie artikel 5 van de wet), maar ook voor werken die van waarborging zijn vrijgesteld, zoals werken die bestemd zijn voor export (artikel 5, tweede lid, onder c, van de wet), werken die onder de gewichtsgrens zitten (artikel 5, tweede lid, onder a en b) en de krachtens artikel 6 van de wet vrijgestelde werken. Opgemerkt zij voorts dat het verdrag geen algemene uitzonderingen kent op de mogelijkheid een werk te onderzoeken en, als het aan de eisen voldoet, daarop het verdragsmerk aan te brengen. Communis opinio onder de aangesloten staten is echter dat, indien stempeling technisch niet mogelijk is bij voorbeeld omdat het werk te klein of te dun is om alle vereiste merken zonder gevaar voor beschadiging aan te brengen, de waarborginstelling kan weigeren een werk op gehalte te onderzoeken. Het tweede lid van artikel 23 houdt hiermee rekening. Opgemerkt zij nog dat een dergelijke weigering van een waarborginstelling op grond van artikel 62 van de wet schriftelijk en gemotiveerd moet worden meegedeeld en dat daartegen naar onze mening op grond van van artikel 63 van de wet beroep open staat.

Het eerste lid van *artikel 24* is reeds is paragraaf 4 van het algemeen deel van deze memorie toegelicht. Artikel 2, eerste lid, en artikel 3 van de wet bevatten voorschriften omtrent toegestane gehaltespelingen. Deze dienen uiteraard (zie paragraaf 2, onder b, van deze memorie) niet te gelden voor keuring op grond van het verdrag (tweede lid).

Het verdrag kent eigen analysemethoden om het gehalte vast te stellen. *Artikel 25* verplicht de waarborginstelling die toe te passen. In paragraaf 3 van het algemeen deel van deze memorie is uiteengezet dat dit een en ander aan wijzigingen in de technische outillage van de N.V. Waarborg met zich meebrengt.

In het tweede lid van artikel 25 is een aantal artikelen uit hoofdstuk III van de wet van toepassing verklaard. Het gaat hierbij om onderwerpen die in het verdrag niet geregeld worden. Niet van toepassing zijn

uiteraard de bepalingen omtrent stempelmerken (de artikelen 9, 10, 12 en 13), artikel 11 (het verdrag kent geen mogelijkheid werken wel op gehalte te onderzoeken doch vrij te stellen van stempeling), artikel 19 (het verdrag kent de in dit artikel geregelde onderzoeksmethode voor holle werken niet) en artikel 20, vijfde lid. Dit laatste houdt verband met het feit dat artikel 4 niet van toepassing is op werken die op grond van hoofdstuk IIIA worden gewaarborgd (zie artikel 25a, derde lid).

Ter toelichting van *artikel 25a*, eerste lid, kan het volgende worden opgemerkt. Bijlage I bij het verdrag bevat een aantal voorschriften van min of meer technische aard, waaraan een werk, wil het een verdragsmerk krijgen, moet voldoen. Het gaat hierbij om regels voor het gebruik van soldeersel, van onedel metalen onderdelen en van andere stoffen dan metalen, de toepassing van opper- en onderlagen en het gebruik van verschillende edele metalen in één werk. De aanhef van dit artikellid strekt ertoe dat aan deze voorschriften voldaan moet worden.

Ook ten aanzien van de stempeling geeft het verdrag voorschriften. In bijlage II wordt omschreven hoe het verdragsmerk eruit ziet. Daarnaast wordt bepaald dat naast het verdragsmerk ook altijd een kantoormerk, een «registered responsibilitymark» en een getal in arabische cijfers dat het gehalte in duizendsten aangeeft, moeten worden aangebracht (bijlage II, punt 5, onder a, b en c). Een kantoormerk moet reeds op grond van artikel 10, onder 2°, van de wet worden vastgesteld. Als «registered responsibilitymark» kunnen het in artikel 12 van de wet geregelde meesterteken en het in artikel 47 (huidige wettekst) bedoelde invoerteken worden beschouwd. Een meesterteken moet op grond van het genoemde artikel 12 in beginsel altijd worden aangebracht, behoudens in geval van gevaar van beschadiging. Een invoerteken dient alleen op nieuwe werken te worden aangebracht (artikel 47, eerste en tweede lid). Ook hier geldt de uitzondering van gevaar voor beschadiging. Zoals hiervoor reeds is vermeld, kent het verdrag geen uitzonderingen op het aanbrengen van de voorgeschreven stempelmerken. Om deze reden bepaalt het tweede lid van artikel 25a dat het verdragsmerk alleen kan worden aangebracht, als het desbetreffende werk voorzien is van een meester- of invoerteken. Dit betekent dat de aanbieder in voorkomende gevallen vrijwillig zo'n teken moet aanbrengen of door de Waarborg laten aanbrengen.

Zoals hiervoor reeds is vermeld, moet op grond van het verdrag op het werk ook een getal in arabische cijfers worden aangebracht, dat het gehalte in duizendsten aangeeft. Dit getal keert, als het werk aan de eisen voldoet, weer terug in het verdragsmerk. In het buitenland is dit systeem, waarbij het eerste getal door de fabrikant pleegt te worden aangebracht en het gehaltemerk door de desbetreffende waarborginstelling wordt afgeslagen, gebruikelijk. De Waarborgwet kent geen afzonderlijk aan te brengen getal, doch volstaat ermee het aanbrengen van een gehaltemerk, met daarin een getal opgenomen, voor te schrijven.

Gelet op de vereisten van het verdrag schrijft artikel 25a, tweede lid, het aanbrengen van een apart getal voor. De bepaling laat open wie dat zal doen. Dat kan derhalve gebeuren door de fabrikant of, op diens verzoek, door de Waarborg.

Ten slotte zij opgemerkt dat het verdrag ten aanzien van het «registered responsibilitymark» en het cijfer dat het gehalte aanduidt de keuze laat tussen afslaan of gieten van het merk. De formulering van het tweede lid van artikel 25a sluit daarbij aan.

Hierboven bij de toelichting op het eerste lid van artikel 25a is reeds vermeld dat het verdrag een aantal regels kent over zogenaamde samengestelde werken (werken, bestaande uit verschillende al of niet edele metalen en andere stoffen), opgevulde werken en dergelijke. Deze regels wijken af van de bij en krachtens artikel 4 van de Waarborgwet 1986

gestelde voorschriften. Het derde lid van artikel 25a bepaalt dan ook dat dit artikel niet van toepassing is.

Op grond van *artikel 25b* jo. artikel 7c behoeven de door een waarborginstelling berekende tarieven voor onderzoek en stempeling overeenkomstig het verdrag de goedkeuring van de Minister van Economische Zaken. De tarieven mogen niet hoger zijn dan uit een oogpunt van kostentoerekening noodzakelijk is.

Onderdeel C

Hoofdstuk IV van de wet geeft een aantal voorschriften voor ondernemers. Artikel 26, eerste lid, omschrijft wat onder dat begrip moet worden verstaan. Ondernemer is blijkens dit artikel onder meer degene die in de uitoefening van een beroep of bedrijf met gouden, zilveren of platina voorwerpen handel drijft. Naar onze mening moet hieronder, gelet op de doelstellingen van de wet, mede worden verstaan het beroepsmatig bemiddelen bij het tot stand brengen van overeenkomsten van koop en verkoop van edelmetalen voorwerpen. Hiervoor pleit ook, dat specifieke bepalingen voor bepaalde soorten bemiddeling in het wet zijn opgenomen (zie hoofdstuk V). Over deze uitleg zijn problemen gerezen tussen de Waarborg en een aantal bemiddelaars (met name makelaars). Toegegeven moet worden dat de wetsgeschiedenis van de Waarborgwet 1953 op dit punt geen uitsluitend biedt en dat het moderne spraakgebruik daarop niet aansluit. Derhalve wordt voorgesteld de wettekst op dit punt te verduidelijken door aan artikel 26, eerste lid, een volzin toe te voegen. In de tekst wordt het algemene begrip «bemiddelaar» gebruikt. Dat betekent dat ook makelaars in edelmetalen voorwerpen eronder vallen. Wij zien geen reden makelaars van de in hoofdstuk IV van de wet vervatte verplichtingen, waarvan de belangrijkste zijn dat alleen ter zake van gewaarborgde werken bemiddeld mag worden, uit te zonderen. Weliswaar biedt de makelaartitel bepaalde garanties ten aanzien van de deskundigheid en de bonafiditeit van de makelaar, maar wij menen dat daarnaast ter bescherming van de consument een keuring door een onafhankelijke instantie, die over de nodige specialistische en kostbare uitrusting daarvoor beschikt, wenselijk is.

Onderdeel D

In dit onderdeel wordt voorgesteld artikel 37 aan te passen op de in het algemeen deel van deze memorie, paragraaf 5, toegelichte wijze. Volledigheidshalve zij nog opgemerkt dat overtreding van artikel 37 een economisch delict is.

Onderdelen E, F en G

Op grond van artikel 47, zoals dat thans luidt, moeten nieuwe werken bij invoer in Nederland voorzien worden van een zogenaamd invoerteken, dat aangeeft voor welke ondernemer de werken bestemd zijn. Nu komt het regelmatig voor dat partijen werken worden ingevoerd, die voor (soms tientallen) verschillende ondernemers bestemd zijn. Voor de buitenlandse fabrikant die in Nederland wil invoeren betekent dat dat hij zijn partij moet opsplitsen naar gelang de bestemming van de werken en moet nagaan of de ondernemer voor wie de werken bestemd zijn reeds een invoerteken heeft. Als dat laatste niet het geval is, moet daarvoor alsnog worden gezorgd. Daarnaast kan zich de situatie voordoen dat bij invoer de bestemming van de werken nog niet bekend is. In dat laatste geval verplicht de waarborginstelling de buitenlandse ondernemer hier een «vestiging» te openen. Doorgaans fungeert de vertegenwoordiger

hier te lande van de buitenlandse ondernemer als zodanig. Deze vraagt dan een invoerteken aan.

Wij achten het gewenst om ook voor werken die niet van een verdragsmerk zijn voorzien, de invoerprocedure te versoepelen. Derhalve wordt voorgesteld de mogelijkheid te scheppen dat de waarborginstelling in plaats van een invoerteken, een door de waarborginstelling goedgekeurd meesterteken van de buitenlandse importeur aanbrengt (*artikel 47, onder b*).

Evenals in Nederland is het in het buitenland gebruikelijk dat een ondernemer bij het vervaardigen van een werk reeds een meesterteken aanbrengt. In dat geval is het daarnaast aanbrengen van zo'n teken door de waarborginstelling uiteraard niet zinvol. Derhalve bepaalt *artikel 47c, eerste lid, onder b*, dat in dat geval de verplichting van artikel 47 (nieuw) niet geldt.

De hiervoor uiteengezette wijzigingen noopten tot een wat andere opzet van de thans in de artikelen 47 en 47a vervatte regeling van het invoerteken. Derhalve gaan wij onderstaand nog op de voorgestelde artikelen 47 tot en met 47c in.

Artikel 47 omvat het huidige artikel 47, eerste lid (verplichting voor de waarborginstelling een invoerteken aan te brengen), alsmede de hierboven reeds toegelichte nieuwe mogelijkheid, het meesterteken van de buitenlandse ondernemer af te slaan.

Artikel 47a geeft regels voor de eisen waaraan een invoerteken moet voldoen. Deze zijn thans vervat in artikel 47, derde, vierde en vijfde lid, en artikel 47a.

Artikel 47b, eerste lid, geeft aan hoe een meesterteken van een buitenlandse ondernemer eruit dient te zien. Hierbij mag worden afgeweken van de in Nederland geldende vereisten dat dit de aanvangsletters van de naam van de betrokken ondernemer alsmede van een bijzonder door hem gekozen onderscheidingsteken moet vertonen (zie artikel 12 van de Waarborgwet). In andere landen gelden namelijk afwijkende regels voor meestertekens. Om de identiteit van de ondernemer en dus de herkomst van de werken te kunnen achterhalen wordt wel de eis gesteld dat het moet gaan om een officieel erkend meesterteken met voldoende onderscheidend vermogen. Het meesterteken dient uiteraard niet gelijk te zijn aan een ander reeds in Nederland erkend meesterteken. Derhalve wordt in het tweede lid van artikel 47b artikel 12, derde lid, van de wet van overeenkomstige toepassing verklaard. Voor het aanvragen van de vereiste goedkeuring is aan de waarborginstelling een bedrag verschuldigd (artikel 13 van de wet). Evenals het invoerteken moet ook het meesterteken aan de waarborginstelling in bewaring worden gegeven.

In *artikel 47c, eerste lid, onder a*, is het huidige artikel 47, tweede lid, opgenomen (vrijstelling van de verplichting tot het aanbrengen van een invoerteken voor zogenaamde oude werken). Onderdeel b strekt ertoe reeds van een meesterteken van de buitenlandse ondernemer voorziene werken uit te zonderen van de verplichting een invoerteken aan te brengen. Dat dient uiteraard alleen te geschieden als het meesterteken aan de hierboven reeds uiteengezette eisen aangaande kenbaarheid voldoet. Het tweede lid strekt daartoe.

Ten slotte gaan wij nog in op de verenigbaarheid van de regeling met betrekking tot het invoerteken met de jurisprudentie van het Europese Hof inzake artikel 30 van het EEG-Verdrag. Van belang hierbij is het Robertson-arrest (zaak 220/81, Jur. 1982, bladzijde 2349). Het Hof overwoog in dat arrest dat het door de Belgische wetgeving gestelde vereiste dat op verzilverde werken (ook ingevoerde) een stempelmerk moet zijn aangebracht dat de fabrikant van het werk aangeeft, in beginsel een doeltreffende bescherming van de consument kan verzekeren en de eerlijkheid van handelstransacties kan bevorderen. Zo'n eis

mag, aldus het Hof, echter niet gesteld worden als de voorwerpen worden ingevoerd uit een andere Lid-Staat waar zij rechtmatig in het verkeer zijn gebracht en reeds overeenkomstig de wetgeving van die staat zijn gewaarmerkt, mits de gegevens van de voorgeschreven stempelmerken informatie verschaffen die gelijkwaardig is aan de in de Lid-Staat van invoer voorgeschreven stempelmerken en begrijpelijk is voor de consument van die staat. De Waarborgwet (artikel 12) eist dat in Nederland vervaardigde werken worden voorzien van een «meesterteken», dat de verantwoordelijke vervaardiger aanwijst. In het buitenland nieuw vervaardigde werken moeten volgens de voorgestelde, hiervoor toegelichte, regeling eveneens van een meesterteken zijn (of door de Waarborg worden) voorzien. Kent het land waaruit de voorwerpen afkomstig zijn geen wettelijke regeling ter zake, dan moeten de werken van een invoerteken worden voorzien. Aan het meesterteken van de buitenlandse ondernemer worden enige eisen met betrekking tot de herkenbaarheid van dat teken gesteld, waarbij overigens rekening wordt gehouden met eventueel afwijkende buitenlandse regels (artikel 47b, eerste lid). Naar onze mening is de regeling in overeenstemming met de genoemde jurisprudentie van het Hof.

Onderdeel H

Het nieuwe eerste lid van artikel 48 bewerkstelligt dat werken, die in een van de bij het verdrag aangesloten landen overeenkomstig de bepalingen van het verdrag zijn gewaarborgd, bij invoer in Nederland van onderzoek en stempeling zijn vrijgesteld. Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om de formulering van uit België en Luxemburg afkomstige werken bij te stellen. Het gaat er immers niet om of deze werken op het moment van invoer in Nederland uit die landen afkomstig zijn, zoals de huidige tekst suggereert; relevant is slechts of die werken in die landen van staatswege zijn voorzien van stempelmerken. De nieuwe tekst geeft dat ook duidelijk aan.

Onderdelen I en J

In het eerste lid van artikel 50 vervalt het voorschrift in welk aantal de voorgeschreven inventaris moet worden ingeleverd. Het is praktisch het aantal doorslagen niet in de wet te regelen maar aan de behoefte van de praktijk over te laten.

Het nieuwe vierde lid kan als volgt worden toegelicht. Naar verwachting vervallen met ingang van 1 januari 1993 als gevolg van de vrijmaking van het goederenverkeer de douanecontroles aan de binnengrenzen van de EG. Dat geldt uiteraard ook voor edelmetalen werken. Hieruit vloeit voort dat ook de in de artikel 50 van de Waarborgwet vervatte administratieve verplichting voor de importeur om bij aangifte ten invoer een inventaris te moeten inleveren, die door de douane dan weer aan de Waarborg wordt gezonden, in die gevallen waarin geen aangifte ten invoer meer wordt gedaan, moet komen te vervallen.

Het vervallen van artikel 51 vloeit voort uit de voorgestelde wijziging van artikel 50.

Artikel III

De in artikel I van het wetsvoorstel vervatte uitdrukkelijke goedkeuring van het verdrag dient zo spoedig mogelijk in werking te treden (*eerste lid*). Zodra dat is geschied, zal de regering een verklaring van toetreding deponeren bij het secretariaat van het verdrag. Op grond van artikel 12, vijfde lid, van het verdrag wordt het verdrag voor Nederland effectief drie maanden na die deponering. Op dat moment dienen ook de in artikel II

van dit wetsvoorstel voorgestelde wijzigingen van de Waarborgwet 1986 die verband houden met toetreding tot het verdrag in werking te treden. Zodra de datum van deponering bekend is, zal het koninklijk besluit tot inwerkingtreding van de desbetreffende bepalingen van artikel II opgesteld worden (*tweede lid*). Hierdoor zal een ieder ruim tevoren bekend kunnen zijn wanneer de nieuwe regels zullen gaan gelden.

De in artikel II, onderdelen C en I, voorgestelde wijzigingen houden geen verband met toetreding tot het verdrag. Om die reden biedt het tweede lid de mogelijkheid onderdelen op verschillende tijdstippen in werking te laten treden. Het is de bedoeling onderdeel C binnen afzienbare termijn na de publikatie van de wet in werking te doen treden. De inwerkingtreding van de onderdelen I en J dient te worden afgestemd op de afschaffing van de fiscale controles (zie de toelichting op die onderdelen).

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
Y. C. M. T. van Rooy

De Minister van Buitenlandse Zaken, a.i.
R. F. M. Lubbers